

«HELT SJEF!»

Nyheter om BPA fra RO

NR. 2. juni 2018

Velkommen til andre utgave av BPA-magasinet
«HELT SJEF»

* RO-råd

* Intervju med Tone Torp

* BPA-paradokset

* Kursoversikt

RO-råd

I «Helt sjef» ønsker vi å gi råd på vel 20 års erfaring med BPA. Derfor vil alle magasinene ha denne «spalten» hvor vi tar tak i det vi har registrert som utfordringer i saksbehandling og drift. Vi gir en kort beskrivelse av hvordan kommunene «på den ene» og «på den annen» side har løst denne utfordringen. Vi prøver å ta hensyn både til forvaltningsprinsipper og til intensjonen med BPA når vi gir våre råd.

UTFORDRING

Et av de mest sentrale elementene i det som kan beskrives som "lovgivers intensjon" med lovgivningen knyttet til BPA, er at den som har ordningen selv skal kunne avgjøre hva assistentene skal gjøre.

I det første rundskrivet om BPA formuleres dette med forbeholdet "i prinsippet". Det er selvfølgelig at ingen "rettighet" er absolutt, men gjelder innenfor noen rammer.

LØSNINGSSPENN

På den ene siden har noen kommuner lagt store begrensninger på friheten til å bestemme hva assistentene skal kunne gjøre. For eksempel er det flere som har ment at det er formuleringene i enkeltvedtaket som skal avgjøre dette. Andre kommuner har ikke hatt hverken begrensninger med, eller kontroll av, hva assistentene har utført av oppgaver.

Departementet har, bl.a gjennom rundskrivet knyttet til rettighetsfestingen, tydelig lagt føring for at kommunene ikke skal regulere dette og at vedtaket ikke skal sette en "ytre ramme" for hva assistentene skal brukes til.

ROs RÅD

Med "i prinsippet" mener lovgiver at det er noen gitte begrensninger på hva assistenter skal kunne settes til av arbeidsoppgaver. Viktigst er at man ikke setter assistentene til oppgaver som kan medføre "helsersisiko". Det betyr at arbeidsleder alltid må vurdere om det kan være mulighet for skade ved utførelse. For eksempel fall eller ryggproblemer. Ellers kan assistentene gjøre alt det som kan beskrives som "dagliglivets gjøremål". Maling av hus eller stell av kennel hører ikke inn under begrepet.

Tone Torp og RO – vellykket samarbeid over mer enn ti år

RO har i mer enn ti år hatt et nært og viktig samarbeid med Tone Torp og hennes foretak "Vil Videre". Tone har lært oss mye om det å se BPA fra tjenestemottakers perspektiv og hun har i årenes løp hatt mange arbeidslederkurs sammen med flere av oss i RO.

Nå har vi blitt enige med Tone om at det er på høy tid å gi henne nye utfordringer og mange som har med BPA å gjøre ute i kommunene, vil møte Tone på andre typer kurs i tida framover. Hennes første oppdrag for RO som er noe annet enn arbeidslederopplæring, er et grunnkurs i BPA for kommunalt ansatte; ledere, koordinatore og andre som jobber med BPA i kommunale ordninger.

Når vi nå presenterer Tone for våre lesere, vil vi selvsagt også høre med henne om erfaringene som arbeidsleder. Først bad vi henne om å komme med gode råd til dem som nå vurderer om de skal søke om BPA:

- I søknaden er det viktig å være veldig detaljert slik at saksbehandler forstår behovet for assistanse. Legg vekt på hva som er viktig i ditt liv. Husk at et fritt og selvstendig liv er intensjonen med BPA. Bak en god BPA-ordning er det mye jobb. Arbeidsgiver og vi som arbeidsledere må fordele oppgaver og assistentene må vite hvem som er den nærmeste sjefen. Finn ut om du vil ha lederansvar eller om en i din nærhet skal ta det ansvaret. I min BPA er det meg. Jeg har ansvar for arbeidstidsplanene for de faste assistentene og for at jeg har nok vikarer når de trengs. Å ha full oversikt gir meg trygghet. Forutsetningen for gode BPA-ordninger er tydelig oppgavefordeling og god opplæring av arbeidsgiver, arbeidsleder og assistenter. Nysgjerrighet og interesse for BPA er kanskje det aller viktigste.

Hva tenker du er den største forskjellen mellom å ha kommunen som arbeidsgiver og en privat leverandør?

Jeg har hatt min BPA-ordning både gjennom en privat leverandør og i to forskjellige kommuner. Forskjellen, slik jeg opplever den, er at leverandøren har BPA som sin hovedoppgave mens kommunen har BPA som en liten del av sin drift. Dermed havner vi litt på side-linja i kommunen. Som arbeidsleder har jeg ikke tilgang til digitale systemer og må levere arbeidsplaner og timelister på papir. Det er krevende å følge tariffavtaler og arbeidstidsbestemmelser uten tilgang til elektroniske systemer. Noen kommuner og leverandører har administrasjonskonto til dekning av assistanseutgifter. Dette skulle jeg ønske alle hadde en ordning for, også min kommune.

Hva er det beste med privat leverandør og med kommunal drift?

Det beste med privat leverandør var at de var opptatt av at mitt liv skulle leves i og utenfor hjemmet. De var tydelige på hva som var min plikt og på hva de kunne hjelpe med. Det beste med kommunen er at de kjenner meg når det oppstår noe jeg trenger ekstra assistanse til.

Du gamla du fria

"Helt sjef" har en fast spalte som handler om BPA-ordningen i Sverige og om hvordan den utvikler seg. Dette er fordi mange som jobber med BPA i Norge, eller som har BPA selv, ser den svenske ordningen som eksempel på hvordan det burde vær i Norge. Særlig handler det om at ordningen i Sverige ikke ligger i helse- eller sosiallovgivningen, men er hjemlet i en egen lov om personlig assistanse (se mer i nr. 1).

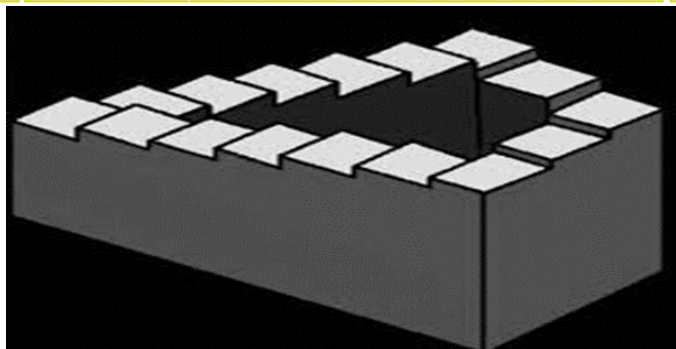
Som vi har sett i Norge, har man også i Sverige hatt et veldig fokus fra myndigheter på kostnader. Er det dyrt med personlig assistanse når man vurderer "alternativkostnader", altså kostnader som ville påløpt om man ikke hadde slike ordninger?

RO har med interesse lest en rapport skrevet av Hans Knutsson, lektor i økonomistudiet ved Lunds universitet. Han og en kollega har i et grundig arbeid beregnet alternativkostnadene og det er ingen grunn til å tro at det vil se veldig annerledes ut i Norge. Det er mer vanlig i Sverige enn i Norge å ha vedtak om assistanse døgnet rundt. En slik ordning som BPA-ordning koster 2,52 mill. kr. Om den samme assistansen gis av pårørende blir kostnaden 2,67 mill. kr. Og om den gis som hjemmetjeneste eller som tjeneste i bemannet bolig, beregnes den å koste 3,2 mill. kr.

Et av de sentrale poengene i rapporten er at det uansett koster mye å gi assistanse og at kostnadene vil finnes der uansett om samfunnet (staten eller kommunene) betaler for dem eller ikke. Alternativet, om samfunnet ikke vil betale det assistanse koster, er å definere en annen kvalitet, eller helst, overlata assistansen til ubetalt privat omsorg. Det er ikke vanskelig å gjøre assistanse-tjenestene billige for samfunnet. Det er bare å redusere kvaliteten, tvinge folk inn i gruppeløsninger, frata dem personlig integritet, eller, aller billigst; overlata ansvaret for assistansen til familie og nettverk.

Rapporten finnes på https://assistanskoll.se/_up/Den-personliga-assistansens-alternativkostnader.pdf

BPA-paradokset

Se på dette bildet, etter at man har gått opp fire trapper er man kommet tilbake til utgangspunktet! Jeg ser det jeg ser, og når det jeg ser er ikke mulig, eller ikke stemmer med min forståelse av virkeligheten ellers, da har jeg oppdagget et **paradoks**. I vitenskapen finnes eksempler på paradokser særlig der hvor en teori er ufullstendig eller der hvor en teori brukes utenfor sitt *gyldighetsområde*.

I nr. 1 av vårt magasin omtalte vi Rokkansenterets rapporter om BPA etter rettighetsfestingen. Rokkansenteret har bl.a. beskrevet følgende etter intervju med en fylkesmann: *"Fm mente at det var et stort problem for brukere, assistenter, kommuner og fylkesmenn at de politiske ambisjonene og løftene knyttet til ordningen var langt høyere enn det loven saklig sett gir grunnlag for. Fm hevdet at tjenestemottakere er gitt forventninger som ikke kan gjennomføres i praksis."*

Heri ligger det RO kaller BPA- paradokset. I Norge (til forskjell fra for eksempel Sverige) er lovhjemlene i BPA lagt til helselovene. Dette medfører at helselovenes krav til opphold, kvalitet (forsvarlighet) og dokumentasjon gjelder, og begrenser svært mye av de frihetene funksjonshemmede etterspør. Noen ganger kan det se ut som om politikere som svarer imøtekommende til brukerorganisasjonene om alt som er mulig med BPA, ikke er opptatt av *gyldighetsområde*. Saksbehandlere i kommunene kan ikke se bort fra *gyldighetsområdet* eller myndighetsføringene som følger av helselovene. Slik oppstår BPA-paradokset, altså at BPA slik det beskrives i en sammenheng ikke stemmer med virkeligheten slik den ser ut for kommunene. Paradokset er bakgrunn for Ulobas kampanje for å få BPA ut av helselovgivningen.

Kursoversikt 2018

BPA kurs for assistenter «Når sjefen er oppgaven»

Assistentkurset omhandler det å være ansatt i en BPA-ordning, og vil bl.a. ta for seg rettigheter og plikter, arbeidsmiljø/HMS, rolleforståelse, historien og intensjonen med BPA.

23.10.18 - Oslo, Christiania Qvartalet Møtesenter

Distriktstise arbeidslederkurs

Kurset vil bl.a. ta for seg intensjonen med BPA, personalledelse, rollefordeling og brukerstyring

Molde, 13.9, Alta, 18.9, Gjøvik, 20.9, Haugesund, 25.9, Namsos, 27.9

Grunnkurs for arbeidsledere

Kurset gir en grunnleggende forståelse for hva BPA er, og vil bl.a. ta for seg intensjonen, historien og lovgivningen. Videre tar det for seg den daglige driften av BPA, ansettelse av assistenter, arbeidsmiljø, rolleforståelse og ressursutnyttelse. På kurset samarbeider RO med en erfaren arbeidsleder

13.-14.11.18 - Oslo, Thon Hotell Opera

Innføring i BPA

Kurset er for alle som skal jobbe med BPA og som trenger en innføring i hva BPA er. Lovgivers intensjon, erfaringer fra andre kommuner og myndighetsføringer er eksempel på tema som inngår i dette kurset.

03.10.18 - Oslo, Christiania Qvartalet Møtesenter

«To rett og en vrang...»

Det er mye som er rett i kommunenes håndtering av BPA – og noe som er vrangt. Kurset tar utgangspunkt i 4 case som på forskjellig vis er illustrerende for problemstillinger som synliggjør dilemmaer knyttet til tjenestetildeling og tjenesteutførelse. Kursene vil være en miks av at RO problematiserer temaene og at deltakerne inviteres til å dele sine erfaringer med hverandre.

12.10.18 - Oslo, Ingeniørenes Hus

Kommunal drift av BPA-ordninger

Kurset tar for seg erfaringer og utfordringer knyttet til kommunal drift av BPA. Kurset er aktuelt også for ansatte i kommuner som både har private avtaler og kommunale ordninger. Kurset gjennomføres sammen med en erfaren BPA-koordinator.

08.11.18 - Oslo, Christiania Qvartalet Møtesenter

Er det noen sak?

- videregående saksbehandlingskurs med fokus på BPA

Dette kurset tar kunnskapen et steg videre. Målgruppen er saksbehandlere som kjenner seg trygg i rollen og har god kompetanse på grunnleggende saksbehandling. Kurset tar opp det særskilte med BPA, timetildeling, BPA og helsetjenester, BPA når rettighetsfesting ikke gjelder m.m. Kurset går over 2 dager og er case-basert. Foreleser er kommunejurist Linda Evensen, Trondheim.

27.-28.11.18 - Oslo, Thon Hotel Opera

Kontakt oss

Ring eller ta kontakt på e-post for å få mer informasjon om våre kurs eller hvis du har BPA spørsmål du lurer på.

RO

Værnesgata 17

7503 Stjørdal

74 83 97 99

ro@ro.no

Besøk oss på nettet:
www.ro.no

Seniorrådgiver Brit Bakken,
ROs erfare foreleser på
BPA og saksbehandling.

Hun treffes på telefon:
952 655 17.